

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תשא

ערב שבת קודש פ' ויצא, ו' כסלו ה'תשס"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ז שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן

נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רבקה לאה בת יוכבד תחי' קרמרמן

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ומשפחתם שיחיו

נדפס ע"י הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי זוג' מרת נחמה פייגא

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובנם נתן הלוי ש' לאבקובסקי,

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו שגלוב

ב"ה

3 דבר מלכות

לקראת פתיחתו של כינוס השלוחים העולמי / משיחת שי"ח שרה החשובה

7 זמן הגאולה

"צפה לרגליו של משיח" / הזמן הנכחי באור הגאולה

10 ילחום מלחמת ה' - וינוצח

ממשלה שתתווחר על ירושלים לא תתקיים אף יום! / שלימות העם והארץ

12 ניצוצות של משיח

הכרזת שמו של משיח מזרזת את ביאתו / לקט קטנים קצרים ופחומים בעניני גאולה

14 כתי"ק - פרסום ראשון

עוד לא אבדה תקותי שאולי תפטיק הנסיגה / צילום נדיר מאגרת כ"ק אד"ש מה"מ

מוקדש לזכות התמימים השלוחים ליישיבת "תומכי תמימים - מלך המשיח" פורט לורדייל, פלורידה ולזכות קהילת "מרכז משיח - 770" ולזכות רב הקהילה הרה"ח מרדכי ומשפ' שי ענתי

לעילוי נשמת החייל בצבאות השם דותן ישראל ע"ה בן - יבדלו לחיים טובים ארוכים - אברהם וסילבי שיחיו ואנונו נפטר ביום כ"ט ניסן ה'תשס"ז ולעילוי נשמת שמעון בן יהושע ע"ה ומוניק בת אליהו מיארה ע"ה יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים העידוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל: 646-544-5417 סניף ארץ הקודש: ת.ד. 966 קרית שמואל, מיקוד: 26109 • טל: 8715-770 (04) דואר אלקטרוני: chinuch@015.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

מבחוץ. מפרש: "האותיות הפוכות והחיבה הפוכה ולא אשמועינן אלא שהיה החקק נוקב את כל הלוח ולפיכך היו מס' ומסך בנס".

ועיין בספר שבת של מי שכחב ע"ז: "אלא דקשה לי קצת פי' רש"י בחומש בפרשת כי חשא בפ' משני עבריהם שפי' היו האותיות נקראות ומעשה ניסים הי', שממע דמשני עבריהם היו נקראות בסדר אחד הפך מגמרין".

קע"י הכלל הנ"ל ברש"י אינו קושיא בכלל.

נחמן בער קריימאן

ישיבה גדולה - סיאטל וואשינגטון

באגה"ק סי' כד כותב רבינו הו"ק וזלה"ק:

"ע"כ שליחותיהו דרו"ל קא עבידנא לגזור גזירה שוה לכל נפש שלא לשה שיחה בטילה משיחתיל הש"ץ להתפלל התפלה עד גמר קדיש בתרא שחרית

ובהערה והיקונים מתקן כ"ק אדמו"ר שליט"א שבמקום לומר ערבית ומנחה ז"ל מנחה ערבית. והעובר כנראה כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א לתרץ ב"שאלות:

א) הסדר - דערבית מיד אחרי שחרית.

ב) דחיבת וכו' מיותר, דמה בא להוסיף.

לכאורה יש לקיים הגירסא שלפנינו, והוא מסעם דאפשר דבחיבת "וכו'", בא לרמז על תפלת מוסף ונעילה, (דלכאורה מאי שנא תפלות אלו משאר התפלות).

ולפי"ז י"ל בדוחק דכוונת הסדר "שחרית ערבית ומנחה וכו'", הוא דכיון דאדה"ז רצה לרמז תפלת מוסף ונעילה, רק כיון שאין אומרים אותם בכ"י, לכן הסתפק לרמזם בחיבת "וכו'".

ולכן כתב הסדר באופן דמרוזז דעל כל תפלות היום חל גזירה הנ"ל. והיינו כל התפלות משחרית עד ערבית, שבניהם תפלת "מנחה וכו'" (היינו מוסף ונעילה), רק כתב בפיו מנחה, כיון דזה נוהג בכל יום, וכנ"ל.

Handwritten notes in the left margin, including "ועיין בספר שבת של מי שכחב ע"ז" and "נחמן בער קריימאן".

Handwritten notes at the bottom, including "כנראה אמתית" and "השאלות".

חומר האיסור לשוח בתפלה

בהתוועדות ש"פ ויצא ה'תשמ"ג הקדיש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א חלק נרחב מדבריו אודות שאלה שנדפסה בהערות הת' ואנ"ש דמוריסטון, דיוק בדברי אדה"ז באגה"ק (סכ"ד) אודות האיסור לשוח שיחה בטלה בשעת התפלה לפנינו צילום ממענה כ"ק אד"ש מה"מ בכת"ק על דפי הגליון של קובץ ההערות, ובעז"ה בשבוע הבא נפרסם כאן את המשך המענה (השיחה המדוברת נדפסה ב'התוועדויות' תשמ"ג ח"א ע' 540 סכ"ד ואילך)

להלן תוכן השאלה ופענוח המענה (הכתי"ק בא בהדגשה):

בקובץ הערות הת' העירו על מ"ש כ"ק אד"ש מה"מ ב'הערות ותיקונים' לתניא (אגה"ק סכ"ד) בענין "לגזור גזירה שוה לכל נפש שלא לשוח שיחה בטילה משיתחיל הש"ץ להתפלל התפלה עד גמר קדיש בתרא שחרית ערבית ומנחה וכו'. והעובר על זה [..]. - שבמקום "ערבית ומנחה וכו' והעובר", צריך להיות: "מנחה ערבית. והעובר", כלומר, שהסדר צריך להיות "שחרית מנחה ערבית", ותיבת "וכו" - מיותרת.

והעירו על כך, שלכאורה יש לקיים הגירסא שלפנינו, כי יתכן שבהוספת תיבת "וכו" מרמז אדמו"ר הזקן על שאר התפלות - מוסף ונעילה, ולכן הסדר הוא "שחרית ערבית ומנחה וכו'", כלומר: כל תפלות היום משחרית עד ערבית, שביניהם תפלת "מנחה וכו'" (מוסף ונעילה).

ועל זה כתב כ"ק אד"ש מה"מ:

לפירושו - בענין חמור כ"כ זשאלעוועט אדה"ז לפרש "מוסף ונעילה" (כיון שזהו ב' תיבות) וכותב תיבה א' "וכו"!!

כנראה אשתמטתי' אשר "גמר קדיש בתרא שחרית ומנחה" הוא לאחרי מוסף ונעילה, (ב) דמחוררתא לומר ד"שחרית כו" - הכוונה לזמני היום, ולא להתפלה עצמה.

בנוגע לסדר ד"שחרית ערבית ומנחה" - כתב כ"ק אד"ש מה"מ:

[הוספה] **לאחר זמן:**

נ"ל לתרץ הסדר: "דאפילו במנחה שבאה בהמשך לתפלת שחרית (שלכן אצ"ל אמירת ק"ש עוה"פ), ג"כ כ"כ חמורה הפסק שיחה.

המדור מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנס - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחי

נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש!

הדבר היחידי שחסר - שיהודי יפקח את עיניו כדבעי, ויראה איך הכל כבר מוכן לגאולה! יש כבר את ה"שולחן ערוך", את הליתין ושור-הבר ויין המשומר, ויהודים כבר יושבים סביב השולחן - "שולחן אביהם", יחד עם משיח צדקנו, ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר ● ללמוד בעיני הגאולה, באופן שזה יפתח את הלב, העינים והאזנים - שיבינו, יראו וישמעו בפשטות ממש בגשמיות העולם - את הגאולה בכו"מ ● משיחת ש"פ ויצא, ט' כסלו ה'תשנ"ב - מוגה, תרגום מאידית*

על-אחת-כמה-וכמה לאחר ריבוי העבודה מאז, הרי עשו כבר נתברר לגמרי, כפי שרואים זאת גם בהנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) של אומות העולם המתייחסים ל"עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (והנהגה זו מתפשטת גם בעוד מדינות, כפי שראו ורואים בפרט לאחרונה) -

הרי מובן, שעתה נמצאים כבר במצב בו הגוף הגשמי ואפילו גשמיות העולם כבר נתבררו ונזדככו לגמרי, והרי הם "כלי" מוכן לכל האורות והעינים הרוחניים, כולל ובעיקר - אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה, ועד גם לגילוי פשיטות העצמות של עצמות ומהות ית', כפי שזה מתגלה בפשיטות העצמות של משיח צדקנו (שלמעלה מבחינת יחידה ומכל

א. [..]. על-פי סימני חז"ל (במסכת סנהדרין, במדרשים ובכ"מ) נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש,

וכמדובר כמה פעמים לאחרונה, שלאחר הריבוי המופלג של מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט לאחר עבודתם של רבותינו נשיאינו, החל מאבות החסידות וימי גאולתם (בי"ט בהכסלו ויר"ד כסלו) וימי הולדתם וההילולא שלהם (בט' כסלו, בכ"ד טבת וכו'), ומאז כבר עברו כמה דורות ושנים, עד לעבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - כבר סיימו את כל הבירורים, כולל גם הבירור של "עשו הוא אדום"¹, ומכל-שכן וקל וחומר, שהרי אפילו בזמן יעקב, סבר יעקב וחשב שעשו נתברר כבר (ומצד דרגתו של יעקב אמנם כך הי'), כנ"ל,

(* התרגום הוגה ותוקן מחדש על-ידינו. המו"ל.

(1) וישלח לו, א.

(2) זח"ג לד, ב. הובא ונת' בלקוטי לוי"צ לחז"ג ע' ריט ואילך.

השמות והדרגות והשפעות כו'), ועל-ידי זה – מתגלה הדבר גם בפשיטות של כל יהודי,

והדבר היחיד שחסר הוא – שיהודי יפקח את עיניו כדבעי, ויראה איך הכל כבר מוכן לגאולה! יש כבר את ה"שולחן ערוך", יש כבר את הלוי'תן ושור-הבר ויין המשומר³, ויהודים כבר יושבים סביב השולחן – "שולחן אביהם"⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), יחד עם משיח צדקנו (כפי שכתוב בספרים⁵ שבכל דור ודור ישנו א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות "משיח"), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר; ולאחרי ארבעים שנה מאז הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר יש כבר גם "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶;

כעת צריך רק להיות, כאמור, שיפתחו את ה"לב לדעת", ויפקחו את ה"עינים לראות", ויפתחו את ה"אזנים לשמוע", ועל-דרך זה, לנצל את כל רמ"ח האברים ושס"ה הגידים הגשמיים – נוסף על לימוד התורה וקיום המצוות בכלל (רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים⁷ ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים⁸) – ללימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאינו, כולל – ללמוד בעיני הגאולה, באופן שזה יפתח את הלב והעינים והאזנים – ושיבינו, יראו וישמעו בפשטות ממש בגשמיות העולם – את הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, וללמוד תורתו של משיח (פנימיות התורה) באופן של ראי', שכל זה כבר ישנו מן המוכן, צריך רק לפקוח את העינים ואז יראו זאת!

(3) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ד פי"ג, ג. ועוד.
 (4) ברכות ג, סע"א.
 (5) פי' הברטנורא למגילת רות. וראה גם שו"ת הח"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סע"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל ע'. ועוד.
 (6) תבוא כט, ג.
 (7) מכות כג, סע"ב.
 (8) זח"א קע, ב.

ב. ובאותיות פשוטות בנוגע למעשה בפועל:

כיון שחיבור הנשמה וגוף, ורוחניות וגשמיות, כבר ישנם בשלימות (כנ"ל), והכל כבר מוכן לגאולה – צריך לעשות דברים שיגלו זאת בפועל ממש.

ולכל לראש בענין שהזמן גרמא – ביום ההולדת (כאשר מזלו גובר⁹) ויום ההילולא של אדמו"ר האמצעי, להוסיף בלימוד תורתו, דוקא באופן של "רחובות הנהר" דבינה (שמחברת רוחניות וגשמיות כנ"ל בארוכה). והלימוד בזה שייך לכל בני-ישראל, אנשים ונשים (כמדובר כמה פעמים שלימוד החסידות והפצת המעיינות חוצה שייכים בפשטות גם לנשי ובנות ישראל, ובפרט שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא).

ו"תלמוד גדול שמביא לידי מעשה"¹⁰ – להביא זאת במעשה ועבודה בפועל, וללמוד מאדמו"ר האמצעי, אשר אצלו באה לידי ביטוי שלימות עבודתו בתורת החסידות בגשמיות הגוף והעולם (בזמן ומקום), "ממלא שנותיהם מיום ליום" – שאצל כל אחד תהי' השתדלות מיוחדת לבטא את הרוחניות וה"חסידישקייט" שלו בגשמיות שלו, שבעניניו הגשמיים, ובזמן ובמקום הגשמיים שלו, יורגשו ("זאָל זיך אָנהערן") החמיות והחיות הנובעות מה"אידישקייט" ומה"חסידישקייט" שלו, עד לאופן שלא יהי' ביניהם כל פירוד כלל, אלא יהיו דבר אחד ממש.

נוסף לזה – שיראו לארגן בכל מקום ומקום התוועדויות חסידיות, החל בחג הגאולה של יו"ד כסלו, ולדבר וללמוד שם בתורתו של בעל הגאולה, ולקבל החלטות טובות בענינים הנ"ל,

(9) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע.
 (10) מגילה כו, א.

היתכן שלא הזכירו בכינוס על המצב דפקוח נפש?!

כאשר קורה ומתאספים כמה עשיריות מישראל שומרי תורה ומצוות בכינוס לשם חיזוק התורה והיהדות, אנשים העוברים יחד על הפרשה בכל שבת ושבת, גם בפרשות שבהם מדובר על גבולותי' של ארץ ישראל, וחלקם קוראים עיתונים ומודעים למעמד ומצב העולם, נשאלת השאלה: היתכן שיושבים יחד שלשה ימים ומדברים על כל הענינים החשובים, וחשובים באמת, ומקבלים החלטות טובות, אך בנוגע למעמד ומצב הקשור עם פקוח נפש ממש של עשיריות, רחמנא ליצלן, ויותר מעשיריות מבני ישראל – לא מזכירים כלל! ואין פוצה פה ומצפצף!...

וכשמדפיסים אח"כ דין וחשבון מהכינוס, כותבים את ההחלטות הטובות שקיבלו, אמנם החלטות טובות, אך ללא מילה אחת ויחידה על המצב דפקו"נ!

אינך רוצה להזכיר זאת בגלוי? – הרי כבר יודעים מכך! זה התפרסם בכל העולם כולו ואי-אפשר יותר לעשות מזה סוד.

התירוץ היחיד שהי' לי על-זה הוא: היות והם כבר לאחרי גיל בר-מצוה – תגש אליהם ותשאלם! מדוע אתה שואל אצלי? תגש אליהם ותשאל!

[.] וענו לי: כבר עשינו זאת... שאלתי אותם: מה יצא מזה? וענה לי שאמרו לו שאין כאן המקום להאריך בזה, ובהזדמנות אחרת ובמעמד ומצב שונה – ידברו עמו גם על ענין זה; אך בינתיים "שלו" על ישראל", שילמדו תורה, יקיימו מצוות, יקבלו החלטות טובות ויקיימו אותם בפועל.

אמרתי לו: הרי יכולת לשאול אצלו כך: ישנו דין בשו"ע¹ אשר מי ששותק או ממתין שיגשו אליו לשאול – אומר השו"ע בתור פס"ד איזה תואר יש לו, והוא גם מודע לזה!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חיך ואמר:) מאחר והי' זה יהודי שידוע ללמוד – אזי הוא ענה לי גם על זה: "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע"², והיות שידע מה יפעל בשאלתו, במילא לא שאל.

אמרתי לו: הרי זה לא ע"פ שולחן ערוך! השו"ע אומר³ שהציווי "לא תעמוד על דם רעך"⁴ אינו רק כאשר הוא בטוח שבידו להציל את "רעך", אלא אף אם ישנו ספק וספק ספיקא, ואפי' ספק של אחד לאלף ("א טויזנטל ספק"), שמץ מנהו, אולי המחאה שלו תועיל – הוא חייב לעשות זאת ע"פ פס"ד ברור בשו"ע!

וכאמור, לא עוסקים כאן בענין של "שקו"ט" ו"פלפולים" אלא בפס"ד ברור בשו"ע! (תרגום חפשי משיחת ש"פ ויצא, אור ליו"ד כסלו ה'תש"מ - בלתי מוגה)

(1) ירושלמי יומא פ"ה, ה. וראה לקו"ש חכ"ז ע' 137.
 (2) יבמות סה, ב. וראה זח"ג פה, סע"ב. וראה שד"ח
 (3) ראה התועדויות תשמ"ו ח"ג ע' 282 ס"ו ואילך.
 (4) קדושים יט, טז.
 אסיפת דינים מע' ה"א ס"ב (תתקעו ב, ואילך).

מנהג ישראל שהולך ומתפשט

ובאותיות פשוטות בנוגע למעשה בפועל:

כיון שחיבור הנשמה וגוף, ורוחניות וגשמיות, כבר ישנם בשלימות (כנ"ל), והכל כבר מוכן לגאולה – צריך לעשות דברים שיגלו זאת בפועל ממש.

ולכל לראש בענין שהזמן גרמא – ביום ההולדת (כאשר מזלו גובר) ויום ההילולא של אדמו"ר האמצעי, להוסיף בלימוד תורתו, דוקא באופן של "רחובות הנהר" דבינה (שמחברת רוחניות וגשמיות כנ"ל בארוכה).

והלימוד בזה שייך לכל בני-ישראל, אנשים ונשים (כמדובר כמה פעמים שלימוד החסידות והפצת המעינות חוצה שייכים בפשטות גם לנשי ובנות ישראל, ובפרט שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא).

ו"תלמוד גדול שמביא לידי מעשה" – להביא זאת במעשה ועבודה בפועל, וללמוד מאדמו"ר האמצעי, אשר אצלו באה לידי ביטוי שלימות עבודתו בתורת החסידות בגשמיות הגוף והעולם (בזמן ומקום), "ממלא שנותיהם מיום ליום" – שאצל כל אחד תהי' השתדלות מיוחדת לבטא את הרוחניות וה"חסידישקייט" שלו בגשמיות שלו, שבעניניו הגשמיים, ובזמן ובמקום הגשמיים שלו, יורגשו ("זאָל זיך אָנהערן") החמימות והחיות הנובעות מה"אידישקייט" ומה"חסידישקייט" שלו, עד לאופן שלא יהי' ביניהם כל פירוד כלל, אלא יהיו דבר אחד ממש.

נוסף לזה – שיראו לארגן בכל מקום ומקום התוועדויות חסידיות, החל בחג הגאולה של יו"ד כסלו, ולדבר וללמוד שם בתורתו של בעל הגאולה, ולקבל החלטות טובות בענינים הנ"ל, כולל גם – החלטות לעשות ההכנות המתאימות כדי לסדר התוועדויות חסידיות, והתוועדויות גדולות, בי"ט כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר הזקן, ולראות לעשותן בכל מקום ומקום בכל קצווי תבל, עד אפילו בפינה נידחת – באופן שכל פינה בעולם (גשמיות העולם) בה מצויים יהודים, תהי' חדרה באור ובחום החסידי של י"ט כסלו, "ראש השנה לחסידות".

וכן גם להמשיך את ההתוועדויות החסידיות במשך חודש כסלו, ובפרט בימים המיוחדים הקשורים עם תורת החסידות ודרכי החסידות, ועד גם – בסיום חודש כסלו – לערוך התוועדויות במשך ימי החנוכה, וברוח זו של הארת עצמו והסביבה בנרות החנוכה "על פתח ביתו מבחוץ", ובאופן דמוסיף והולך ואור מיום ליום.

כולל – כמנהג רבותינו נשיאנו – לערוך מסיבות לבני הבית בימי חנוכה, ולחלק "דמי חנוכה" לבני הבית, ובפרט לילדים, לבנים ובנות, כי כאשר כל אחד מקיים מנהג זה – בפרסום המתאים – ועוד בהוספה ובהרחבה על-ידי הוספה בנתינת "דמי חנוכה" בריבוי (שעל-ידי זה מתוסף בענין השמחה אצל הילדים) – מתקשרים עוד יותר (על-ידי קיום מנהג זה) עם רבותינו נשיאנו, שזה נותן תוספת כח להחדיר את תורתם, הוראותיהם, ומנהגיהם אל תוך חיי היום-יום הפרטיים.

כולל ובמיוחד – גם מנהג ישראל אשר הולך ומתפשט בזמננו זה ללמוד עניני גאולה ועניני משיח, כדי להתכונן ולהכין אחרים עוד יותר לגילוי של הגאולה האמיתית והשלימה. (משיחת ש"פ ויצא, ט' כסלו ה'תשנ"ב – מוגה, תרגום מאידית)

כולל גם – החלטות לעשות ההכנות המתאימות כדי לסדר התוועדויות חסידיות, והתוועדויות גדולות, בי"ט כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר הזקן, ולראות לעשותן בכל מקום ומקום בכל קצווי תבל, עד אפילו בפינה נידחת – באופן שכל פינה בעולם (גשמיות העולם) בה מצויים יהודים, תהי' חדרה באור ובחום החסידי של י"ט כסלו, "ראש השנה לחסידות".

וכן גם להמשיך את ההתוועדויות החסידיות במשך חודש כסלו, ובפרט בימים המיוחדים הקשורים עם תורת החסידות ודרכי החסידות, ועד גם – בסיום חודש כסלו – לערוך התוועדויות במשך ימי החנוכה, וברוח זו של הארת עצמו והסביבה בנרות החנוכה "על פתח ביתו מבחוץ", ובאופן דמוסיף והולך ואור מיום ליום.¹¹

כולל – כמנהג רבותינו נשיאנו¹² – לערוך מסיבות לבני הבית בימי חנוכה, ולחלק "דמי חנוכה" לבני הבית¹³, ובפרט לילדים, לבנים ובנות, כי כאשר כל אחד מקיים מנהג זה – בפרסום המתאים – ועוד בהוספה ובהרחבה על-ידי הוספה בנתינת "דמי חנוכה" בריבוי (שעל-ידי זה מתוסף בענין השמחה אצל הילדים) – מתקשרים עוד יותר (על-ידי קיום מנהג זה) עם רבותינו נשיאנו, שזה נותן תוספת כח להחדיר את תורתם, הוראותיהם, ומנהגיהם אל תוך חיי היום-יום הפרטיים.

(11) שבת כא, ב.

(12) "היום יום" כח כסלו.

(13) ראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 163. וש"נ.

כולל ובמיוחד – גם מנהג ישראל אשר הולך ומתפשט בזמננו זה ללמוד עניני גאולה ועניני משיח, כדי להתכונן ולהכין אחרים עוד יותר לגילוי של הגאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

ג. ויהי רצון, שמהדיבור וקבלת החלטות טובות עתה בענינים אלו – יביא הדבר תיכף ומיד בגלוי את הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, לעיני בשר של כל יהודי ושל כל ישראל, ותיכף ומיד ממש הולכים כל ישראל – "ארו עם ענני שמיא"¹⁴ – יחד עם כל מעשינו ועבודתינו, יחד עם כל הרכושים הגשמיים ("כספם וזהבם אתם"¹⁵) ביחד עם הבתי "מקדש מעט"¹⁶, וכן הבתים הפרטיים (במילא ילכו כולם ברצונם הטוב...) – אשר נעשו חדרים לגמרי באור החסידות וקדושת הנשמה (כנ"ל), "ושכנתי בתוכם"¹⁷ – לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, בבית המקדש השלישי [ויש לומר שהבתי מקדש מעט והבתים פרטיים שמעין מקדש מעט – מתחברים ומתדבקים¹⁸ ל"מקדש אדני-כוננו ידך"¹⁹], בקודש הקדשים, ששם נמצאת אבן השתי, שממנה הושתת העולם²⁰,

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש. ■

(14) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(15) ישעי' ס, ט.

(16) ראה מגילה כט, א.

(17) תרומה כה, ח.

(18) ראה קונטרס בענין "מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל" (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 467 ואילך). וש"נ.

(19) בשלח טו, יז.

(20) יומא נד, ב.

לסיים את השליחות ולשוב אל בית אביו בהגאולה

"ושבתי בשלום אל בית אבי" (פרשתנו כח, כא)

כאשר יוצאים למלא את השליחות והפצת התורה והפצת המעיינות חוצה, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, "חרון אף של מקום בעולם" – יש לזכור שהכוונה אינה שישאר, ח"ו, במקום זה (גם כאשר נמצא במעמד ומצב נעלה כו'), כי אם, לסיים את מילוי השליחות, ולשוב אל בית אביו, היינו, שבכל פעולה ופעולה חזור הוא ברצון לסיים את השליחות ולשוב אל בית אביו, "ושבתי בשלום אל בית אבי" – בהגאולה ע"י משיח צדקנו מהמצב דגלינו מארצנו (בית אבינו).

וענין זה מודגש ביותר בדורנו זה, דור האחרון – דמכיון שכבר "כלו כל הקיצין"¹, "דאלאי קיצין" (לא רק "דאלאי גלות"), ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו², שלא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", ולאחרי שעברו עוד עשיריות שנים של התעסקות בהפצת המעיינות חוצה בשליחותו של נשיא דורנו, סיימו כבר גם את "צחצוח הכפתורים" – הרי בודאי ובודאי שלא נותרה אלא הפעולה הכי אחרונה ד"עמדו הכן כולכם"³ לקבלת פני משיח צדקנו, "ושבתי בשלום אל בית אבי".

ולהעיר:

מובן וגם פשוט, שגם ברגעי הגלות האחרונים צ"ל עבודת השליחות והפצת התורה והמעיינות חוצה (היציאה ל"חרון"⁴) בכל התוקף והשלימות, ובתכלית המסירה ונתינה כו'⁵, אע"פ שיודעים שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש, ו"מיד הן נגאלין"⁶.

ואדרבה: לא זו בלבד שהידיעה שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש אינה מחלישה, ח"ו, את תוקף העבודה והפצת התורה והמעיינות חוצה, אלא להיפך – שפועלת תוספת חיות ומרץ כו' בכל עניני העבודה (כולל – הצפי' לגאולה, והתפלה ובקשה ודרישה כו' על הגאולה), בידעו שפעולה זו מוסיפה סיום וגמר השליחות, ולא עוד, אלא שיתכן שזוהי הפעולה האחרונה ממש שבה מסתיימת כללות השליחות ד"ויצא יעקב גו"⁷, ובלשון הרמב"ם⁷ – פס"ד להלכה – ה"מצוה אחת", שעל ידה "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(4) להעיר, ש "ויצא יעקב גו' וילך חרנה" רומז גם על הגלות (ראה זח"א קמז, א. ב"ר פס"ח, יג. של"ה רצב, ב).

(6) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(7) שם פ"ג ה"ד.

(5) כפי שלמדים מאופן עבודתו של יעקב – ש"חייב לעבוד בכל כחו, שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן, לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה, שנאמר ויפרוץ האיש מאד מאד" (רמב"ם סוף הל' שכירות – שיעור היומי).

הרבי ניצב תמיד לנגד עיניו

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

בליובאוויטש נהגו שכלל שדובר אודות חסיד או רב וכיו"ב גדול יותר, כינו אותו בתואר קטן יותר. כך היה גם עם החסיד ר' דוד הירש טשערנינגאווער (הרד"ץ – רבה של צ'רניגוב) – שהי' למדן גדול ומהיחידים שאדמו"ר המהר"ש נתן להם סמיכה – קראו לו דווקא בשם דוד הירשל!

כאשר שמעתי את הסיפור אודותיו ואעפ"כ קראו לו בשם דוד הירשל, חיפשתי לכך מקור בנגלה ומצאתי – "יגעתי ומצאתי": מסופר בנ"ך שכאשר אורי' קרא ליואב בתואר "אדוני יואב" בפניו של דוד המלך, היתה זו מרידה במלכות.

עד"ז בעניננו: אצל חסיד הרבי ניצב תמיד לנגד עיניו, ובפרט כאשר חוזרים אימרה מהרבי, שאזי צריך להיות "כאילו בעל השמועה עומד כנגדו" – ניצב קלסתר פניו של הרבי לנגדו! וכאשר הרבי עומד אל מול עיניו, אין ביכולתו לכוונת אחר בתואר כמו ר' וכיו"ב! (משיחת ש"פ ויצא, י"א כסלו ה'תשמ"ג – בלתי מוגה)

חסידים יודעים שהרבי הינו "נביא ממש"!

ולהוסיף, שלאחרי שיודעים מש"כ רבינו הזקן שמענה על ענינים גשמיים שייך ל"נביאים ממש", אזי יודעים שהמענה של הרבי על ענינים גשמיים הוא להיותו "נביא ממש"!

– חסידים אינם מתייראים. אם יש צורך שהרבי יהי' נביא, הרי הוא נביא, העיקר שיתן מענה על הענינים שחסידים שואלים ומבקשים ממנו.

(משיחת ש"פ ויצא ה'תשי"א – בלתי מוגה)

"דידן נצח" האמיתי והעיקרי – נצחונם של "חיילי בית דוד"

ובודאי שמנצחים כל המניעות והעיכובים כו' (אם עדיין נשאר איזה רושם מהם), ועד שזוכים ל"דידן נצח" האמיתי והעיקרי – נצחונם של "חיילי בית דוד" להביא את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד, באופן ד"אחישנה", "לא עיכבן המקום כהרף עין".

(משיחת ש"פ ויצא ה'תשמ"ח – מוגה)

המדרש מוקדש לעילוי נשמת החייל בצבאות השם

דותן ישראל ע"ה בן – יבדלו לחיים טובים ארוכים – אברהם וסילבי שיחיו ואנונו

נפטר ביום כ"ט ניסן ה'תשס"ז

ולעילוי נשמת שמעון בן יהושע ע"ה ומוניק בת אליהו מיארה ע"ה

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

המעלה המיוחדת בדורנו

הרי ידוע שכללות הענין ד'פוצו מעינותיך חוצה" החל לאחרי הגאולה די"ט כסלו, ואח"כ נשתלשלה תורת החסידות באופן של "רחובות הנהר" ע"י אדמו"ר האמצעי, ואח"כ ע"י הצמח צדק, הרבי מהר"ש, הרבי נ"ע, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, ובכחו זה נמשך גם עכשיו. ודורנו זכה להיות בזמן כזה, לאחרי שכבר רבותינו נשיאינו פעלו את כל הענינים – שאז ישנה נתינת כח גדולה יותר לסיים את כללות העבודה של זמן הגלות.

ואע"פ שנשאלת השאלה: "אכשור דרא (בתמי)"!?

ובפרט כש"ידע איניש בנפשי" מעמדו ומצבו, כיצד ביכולתו להתייצב כננס על גבי הענק, ולהביט היכן שצריך להביט, ולהפיק את מה שצריך ללמוד!?

על כך אומרים ליהודי, שיידע שהוא נמצא בזמן כזה לאחרי שכבר פעלו את כל הענינים הקשורים עם "ואני אתנהלה לאטי", ואוחזים כבר בסיום כללות העבודה של זמן הגלות.

וכידוע הפתגם של כ"ק מו"ח אדמו"ר שנשאר רק לצחצח את הכפתורים האחרונים.

וזוהי המעלה המיוחדת שישנה בדורנו זה – שזהו הדור המסיים את כללות העבודה דזמן הגלות, שע"ז אומרים "אינה נקראת המצוה אלא על שם הגומרה".

ואזי נפעל הענין ד'ויעקב הלך לדרכו" מלמטה למעלה – כיון שכבר סיימו את כללות עבודת הבירורים.

ונפעל ה'ועלו מושיעים בהר ציון גו", עד ל"והיתה לה' המלוכה", בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ ויצא ה'תש"ח - בלתי מוגה)

המדורים "דבר מלכות" ו"זמן הגאולה" מוקדשים לעילוי נשמת אורי אהרן יואל ב"ר יוסף ארי' לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה ולעילוי נשמת ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שנאל יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות מרת חי' רחל בת שפרינצא שנאל ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די:
אורי אהרן יואל בן מינדל זוג' בת'יה רות בת שרה – לרעה חי' וקיימא רחל יפה בת מינדל ושושנה חס'יה בת מינדל – לזיווג הגון דוד יעקב בן מינדל – לרפואה שלימה בגשמיית וברוחניות ולזיווג הגון ולזכות יוסף יצחק בן דיזיל פרומה שי' – לברכה והצלחה בגשמיית וברוחניות ולזכות צבי בן חי' רחל – לרפואה שלימה וקרובה

המדור "המעשה הוא העיקר" מוקדש לזכות מתפללי בית הכנסת "מרכז תורה וחסד", לוס אנג'לס ולזכות רב בית הכנסת הרב ירון בוגנים זוג' וב"ב שיחיו ולזכות הרב משה בוגנים ומשפחתו שיחיו - עיה"ק צפת שיוכו לקבל פני כ"ק אדמו"ר שליט"א משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממ"ש

לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה" – גאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות⁸, "ושבתי בשלום אל בית אבי".

(משיחת ש"פ ויצא, ז' כסלו ה'תשמ"ח - מוגה)

(8) ראה מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

הרי משיח עדיין לא בא – ואיך אפשר שיפסיקו להשתוקק ולהתגעגע?!?

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

"הלוך הלכת כי נכסוף נכספתה לבית אביך" (פרשתנו לא, א)

דובר לעיל¹, שהיציאה והירידה של יעקב בחרן ("חרון אף של מקום"²) אצל לבן הארמי מרמזת על כללות ענין הירידה לגלות, וגאולת ועליית יעקב משם חזרה לארץ ישראל, "ארץ מגורי אביו"³, מרמזת על העלי' מהגלות בגאולה האמיתית והשלימה.

ומזה מובן, שמכל הפרטים בפרשתנו הקשורים ליעקב בהיותו אצל לבן ובהליכתו משם, ניתן ללמוד בקשר לגלות וגאולה העכשוויים.

ובכללות:

יציאת וירידת יעקב בגלות בחרן אצל לבן הארמי היתה ירידה עצומה, עד כפי שאומרים בהגדה⁴ שלבן הארמי ה' גרוע יותר מפרעה מלך מצרים, "שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל".

אך הירידה היא לצורך עלי', כמסופר בפרשה, שלא זו בלבד שיעקב לא הושפע שמה, אלא אדרבה, הוא יצא משם "שלם"⁵, בתכלית השלימות, עד ל"ויפרוץ האיש מאד מאד"⁶, ועד שהוא פעל גם את הבירור בגלות ובלבן הארמי, כמבואר בתורת חיים⁷ (של בעל הגאולה) פירוש הפסוק⁸ "וילך וישב לבן למקומו", שיעקב החזיר את לבן (מהיכן שהוא ה' מצוי למטה מטה, יותר נחות מפרעה) למקומו ושרשו בבחי' לובן העליון.

ולאחר-מכן "ויעקב הלך לדרכו" – העלי' מהגלות בדרך לארץ ישראל, "ארץ מגורי אביו", "ויפגעו בו מלאכי אלקים"⁹, היחוד של ארץ ישראל וחוף לארץ כו', שלשם כך היתה כל הירידה בגלות.

(5) וישלח לג, יח. וראה שם בפרש"י. (6) ל, מג. (7) פרשתנו לט, א. וראה שם לד, ד ואילך. (8) פרשתנו לב, א. (9) שם ב.

(1) סוף סט"ז בהשיחה (כפי שי"ל בזמנו ע"י "ועד הנחות התמימים"). (2) פרש"י ס"פ נח. (3) ר"פ וישב. (4) בפיסקא צא ולמד.

ובזה ניתוסף בסיפור הפרשה, שעדיין בהיותו בגלות אצל לבן הארמי, הי' יעקב "הלוך הלכת כי נכסוף נכספתה לבית אביך"¹⁰, ועד כדי כך שלבן הרגיש זאת.

והענין בזה: כל זמן שיעקב הי' בגלות הוא ידע שזה לא המקום שלו, והלך ללא הפסק אל מקומו האמיתי – "הלוך הלכת", לא הליכה אחת, אלא הלך כל הזמן ("געהאלטן אין איין גיין"), ועשה את עבודתו בגלות בתור הכנה לגאולה, ובמילא היא (העבודה בגלות) חלק מההליכה למקומו האמיתי, "ארץ מגורי אביו".

ואף לפני שהגיע ל"ארץ מגורי אביו", הוא השתוקק והתגעגע לזה – "נכסוף", לא רק פעם אחת ובזה יצא ידי חובתו, אלא כל זמן שעדיין לא הגיע הגאולה אזי "נכסוף נכספתה"!

ומזה ישנו גם הלימוד בנוגע לגלות והגאולה העכשוויים – וכתורת אדמו"ר הזקן¹¹ שצריכים לחיות עם הזמן, עם פרשת השבוע, ועתה – עם הפסוקים של פ' ויצא:

יש לדעת, שכל הירידה בגלות עד לחושך כפול ומכופל דגלות – היא צורך עלי', בכדי לבוא לעלי' נעלית יותר בגאולה האמיתית והשלימה.

וכל זמן שנמצאים בגלות יש ללכת ללא הפסק – "הלוך הלכת" – לגאולה, ולא להתפעל ולא להתחשב בשום דבר, אפילו לא עם לבן הארמי, שהוא מיוחס – בן בתואל¹² בן נחור¹³ בן תרח¹⁴ וכו', לא מתחשבים עמו ועם טענותיו כלל, והולכים לגאולה!

וכל זמן שנמצאים עדיין בגלות אזי "נכסוף נכספתה": משתוקקים ומתגעגעים לגאולה, "יוצאים מהכלים" ("מ'גייט אויס") – מתי תבוא כבר הגאולה. ואפילו לאחר שהשתוקקו כבר פעם אחת עד לכלות הנפש – הרי באם משיח עדיין לא בא לא מפסיקים להתגעגע, אלא "נכסוף נכספתה", ממשיכים להשתוקק ולהתגעגע, שהרי משיח עדיין לא בא – ואיך אפשר שיפסיקו להשתוקק ולהתגעגע?!

[. .] ויה"ר (כמדובר כמ"פ) שבמקום הצורך לעיין מהי תשובתו של יעקב על טענת לבן ("הלוך הלכת גו") – יבוא כבר משיח צדקנו, והקיצו ורננו שוכני עפר¹⁵, ומשה ואהרן עמהם¹⁶, ויעקב אבינו ואדמו"ר האמצעי עמהם, ובאם יזכו ויכלו לשאול אצל יעקב עצמו מה הי' המענה שלו על טענת לבן, ולשאול בדרכי נועם ובדרכי שלום, והוא יענה בדרכי נועם ובדרכי שלום.

ותהי' אז שלימות בכל הענינים, שלימות של בני ישראל – "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁷, ושלימות בכל עניניהם – "כספם וזהבם איתם"¹⁸, אהבה ויראה הכוללים את כל מצות עשה ולא תעשה, שמזה משתלשל כסף וזהב בגשמיות, ושלימות הארץ – "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁹,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובמהרה בימינו ממש.

(משיחת ש"פ ויצא, יו"ד כסלו ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(10) לא, ל.

(11) "היום יום" ב' חשוון. שה"ש תש"ב ע' 29 ואילך.

(12) תולדות כח, ה.

(13) וירא כב, כ-כב.

(14) נח יא, כז.

(15) ישע"י כו, יט.

(16) תורה אחד – פסחים קיד, ב. וראה יומא ה, ב.

(17) כמ"ש ביצי"מ – בא י, ט.

(18) ישע"י ס, ט.

(19) עקב יא, יב.

כיון שיעקב מוכן לגאולה, מה יש לעשו לומר בזה?!

ובפשטות: כל יהודי שולח להודיע לעשו שמצדו – הכל מוכן כבר לקראת הגאולה האמיתית והשלימה, ועד כדי כך **שמצדו** (של היהודי) מוכן גם עשו לקראת הגאולה.

[. .] אילו זכינו היתה הגאולה – תיכף ומיד בזמנו של יעקב אבינו, כאשר יעקב אבינו הי' מוכן כבר לגאולה, אבל בפועל ממש התערבו "מלאכים"... והודיעו שעשו אינו מוכן לגאולה, ולכן, צריכים עדיין יעקב ובניו להשאר תקועים בגלות!... – דבר שאינו מובן לגמרי! מכיון שיעקב (וכל נש"י הכלולים בו) מוכן כבר לגאולה, א"כ, מה יש לעשו לומר בענין זה? – ואעפ"כ, בפועל ממש רואים שמאז עברו בנ"י צרות צרורות, עד לצרות דעקבתא דמשיחא! אבל לאחר ש"בני" עברו כבר כל ענינים אלו – הרי ידוע מ"ש בעל הגאולה בספרו שערי תשובה¹ [שנדפס זה עתה מחדש, כנ"ל], שלאחרי כל הגזירות ושמדות היל"ת, כבר יצאו י"ח עבור כל הענינים ד"חבלי משיח".

ועכשיו – בודאי ש"כלו כל הקיצין"², ולכן, צריך משיח צדקנו לבוא בקרוב ממש, בדרכי נועם ובדרכי שלום.

(משיחת אור ליו"ד כסלו ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

עכשיו כבר גמרו גם את זה

כבר בימים האחרונים של הגלות נעשה "וישלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו" – כל יהודי שולח "מלאכים" בעולם להודיע שכבר מוכנים להגאולה, כמבואר בתורה אור³, שיעקב כבר הי' מוכן לגאולה, ומצדו של יעקב גם עשו⁴ הי' מוכן, אבל עשו למטה עדיין לא הי' מוכן; אבל עכשיו, לאחר ריבוי העבודה ובירורים ומעשים טובים (הן בחו"ל והן בארץ ישראל) של בני" במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד העבודה והפצת המעיינות חוצה, ובזה גופא – העיד נשיא דורנו⁵ שצריך רק לסיים צחצוח הכפתורים, ועכשיו כבר גמרו גם את זה, ונמצאים כבר לאחר ההכרזה דנשיא דורנו "לאלתר לגאולה"⁶ – הרי עכשיו בודאי כבר המצב ד"עמדו הכן כולכם"⁷, וכל העולם כולו (כולל "עשו בשדה אדום") מוכנים ללכת להגאולה.

ואז ישנה השלימות ד"וישלח מלאכים" שהם יעשו ויתעסקו עם כל הצרכים שבנ"י צריכים – כמ"ש "ועמדו זרים ורעו צאנכם", כי בני" יהיו עסוקים רק בהשגת "דעת בוראם". (משיחת ש"פ ויצא, יו"ד כסלו ה'תשמ"ו - מוגה)

(1) ח"א ספ"ה (ה, ב).

(2) סנהדרין צז, ב.

(3) ר"פ וישלח. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 368 ואילך.

(4) כפי שעשו הוא בפרשה (ששרשו למעלה) –

"יעקב ועשו האמורים בפרשה" (ל' רש"י ר"פ תולדות).

(5) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(6) קול קורא ב"הקריאה והקדושה" תש"א-תש"ב.

(7) במכתבו מכ"ז אד"ר תרח"ץ – נדפס בסה"מ

קונטרסים ח"ב שצז, ב. אגרות קודש שלו ח"ד ע' רעט.